

ЧАСТ 0: ВЪВЕДЕНИЕ

0.1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ПАРК "РУСЕНСКИ ЛОМ"

Основна предпоставка за разработване на настоящия План е необходимостта от съвременно управление на категорията *природен парк* стандартизирано с общоевропейските изисквания за прилагане на мерки за специализирано опазване на защитената територия и развитие на различни форми на екотуризъм. За осъществяване на тези изисквания разработването на Плана се основава главно на Закона за защитените територии и Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии, Утвърденото Задание за Плана и сключеният Договор с Възложителя НУГ-МЗГ.

Настоящият преработен вариант на Проект на ПУ на Природен парк "Русенски Лом" е актуализиран и разработен съгласно изискванията на Протокол от ЕТИС на НУГ-МЗГ от 10.06.2003 г. за приемане на Плана за управление на ПП "Русенски Лом" преди неговото внасяне във Висшия експертен екологичен съвет при Министерство на околната среда и водите, както и последващото Решение 5/2004 на Протокол от 07.12.2004 на заседание на Специализиран състав на Висш експертен екологичен съвет към Министерство на околната среда и водите на основание Заповед № РД 1161/04.11.2004 на Министъра на околната среда и водите за разглеждане на проект на План за управление на Природен парк "Русенски Лом"

0.1.1. Законова и нормативна основа

Основанията за разработване на Плана, както и съдържанието, критериите за оценка, режимите и нормите за управление на защитената територия произтичат от:

- Закон за защитените територии /ЗЗТ/ - ДВ, бр. 133 от 11 ноември 1998 г., изм., бр.98 от 12 ноември 1999 г., изм. и доп. ДВ, бр.28 от 4 април 2000 г. бр. 48 от 13 юни 2000 г., бр. 78 от 26 септември 2000 г., изм. бр. 23 от 2002 г., изм. и доп. бр.77 от 2002 г.;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии/НРПУЗТ/ – Постановление № 7 на МС от 8 февруари 2000 г. – ДВ, бр. 13 от 15 февруари 2000 г.
- Закон за биологичното разнообразие/ЗБР/ -обн. ДВ, бр. 77 от 16.08.2002 г.
- Закон за лечебните растения /ЗЛР/ - ДВ, бр. 29 от 7 април 2000 г., изм. и доп. ДВ бр 23 от 01 март 2002 г.;
- Закон за паметниците на културата и музеите - ДВ, бр. 29 от 11 април 1969 г. изм. бр. 29/73 г., бр. 36/79, бр. 87/80 г., бр.102/81 г., бр. 45/84 г., бр. 45/89 г., бр. 10 и 14/90 г., бр. 112/95 г., бр. 31 и 34/96 г., бр. 117/97 г. и бр.153/98 г., изм. и доп., бр.50/99 г.; Наредба № 5 от 14.05.98 г. за обявяване на недвижими паметници на културата - ДВ, бр. 60 от 1998 г. и Решение № 953/04.11.1997 г. на МС.
- Закон за горите/ЗГ/ - ДВ, бр.125 от 1997 г., изм. бр.79 от 1998 г. и бр.133 от 1998 г., изм. и доп. бр. 29 и бр. 78 от 2000 г., доп., бр.77 от 09.08.2002 г., изм., бр. 79 от 16.08.2002 г. бр.99 от 22.10.2002 г. изм. и доп., бр. 16 от 18.02.2003 г.;

- Правилник за прилагане на Закона за горите – ДВ, бр. 41 от 1998 г.
- Закон за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд/ЗВСГЗГФ/ - ДВ, бр.110 от 25.11.1997 г., изм. бр. 33 от 24.03.1998 г., бр. 59 от 26.05.98 г., изм. и доп. бр. 133 от 11.11.1998 г., бр.49 от 28.05.99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. и доп. ДВ, бр. 36 от 2001 г.;
- Правилник за прилагане на Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд Постановление № 55 от 05.03.98 г. на МС – ДВ, бр.29 от 1998 г., изм. и доп. бр. 83 от 21.09.99 г.;
- Закон за собствеността и ползването на земеделските земи/ЗСПЗЗ/ - обн. ДВ, бр.17 от 01.03.1991 г., изм. и доп. бр. 87, 98, 123 от 1997 г.
- Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи/ППЗСПЗЗ/ - ДВ, бр.34 от 30.04.91 г.
- Закон за опазване на земеделските земи – ДВ, бр. 14 от 18.02.2000 г. и Правилник за прилагане на Закон за опазване на земеделските земи – ДВ, бр.84 от 1996 г.
- Закон за водите/ЗВ/ - ДВ, бр.67/27.07.1999 г., изм. ДВ, бр. 81/06.10.2000 г., изм. ДВ, бр. 34/06.04.2001 г., изм. ДВ, бр.41/26.04.2001 г. изм. ДВ, бр.108/14.12.2001 г., изм.ДВ, бр.47/10.05.2002 г.;
- Закон за лова и опазване на дивеча/ЗЛОД/ - ДВ, бр. 78 от 26.09. 2000 г., изм., бр. 26 от 2001 г., изм., ДВ, бр.77 от 16.08.2002 г.;
- Правилник за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча - ДВ, бр. 58 от 29.06.2001г.
- Закон за водите/ЗВ/ - обн. ДВ, бр.67от 27 юли 1999 г., изм. ДВ, бр. 81от 6 октомври 2000 г., изм. ДВ, бр.34 от 6 април 2001 г., изм. ДВ, бр.41от 26 април 2001 г. изм. ДВ, бр.108 от 14 декември 2001 г., изм. ДВ, бр.47 от 10 май 2002 г.
- Закон за устройство на територията /ЗУТ/ - обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г. и бр. 20 от 2003 г., бр.65 от 22 юли 2003 г.
- Закон за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията – обн. ДВ, бр.65 от 22 юли 2003 г.
- Закон за местното самоуправление и местната администрация./ЗМСМА/ – обн. ДВ, бр.77 от 1991 г.,...изм. и доп., бр.69 от 05.08.2003 г.
- Наредба № 5 от 21.05.2001 г. за правила и нормативи за устройство на територията – ДВ, бр. 51 от 2001 г.
- Изменение и допълнение на Националния план за регионално развитие за периода 2000-2006 г. приет с Постановление № 208 на МС от 1999 г. - ДВ бр. 106 от 1999 г., Постановление № 54 от 02.03.2001 г. на МС - ДВ бр. 24 от 13.03.2001 г.
- Заповед № 580 от 17 юни 1986 г. на КОПС при МС за граници и режим на Народен парк Русенски Лом – ДВ, бр. 52 от 1986 г.
- Заповед № РД-794 от 19 август 2002 г. на МОСВ за прекатегоризиране на Народен парк Русенски Лом в Природен парк със същото име.

0.1.2. Договор с възложителя № 333 от 01.11. 2000 г. между МЗГ-НУГ и ПРОЛЕС-Инженеринг ООД

0.1.3. Утвърдено Задание от Зам.министър на земеделието и горите и Началник на Националното управление по горите и от Министъра на околната среда и водите.

0.1.4. Протокол от заседание на ЕТИС при НУГ от 19.05.2000 г. за приемане на Задание за изработване на план за управление на Природен парк “Русенски Лом”.

0.1.5. Писмо № 66-00-1546/07.03.2000 г. на МОСВ за съгласуване възлагането от НУГ на План за управление на ПП “Русенски Лом”.

0.1.6. Писмо № 04-05-112/22.03.2001 г. на МЗГ до Поземлените комисии Иваново, Ветово, Цар Калоян за предоставяне на копия от последните предадени в ПК цифрови модели на картите на възстановената собственост върху земеделските земи и горите и земите от горския фонд за землищата от територията на Парка.

0.1.7. Протокол от 09.06.2001г. за извършени теренно-проучвателни работи към ландшафтна таксация и ограничаване на границите на парка за ПУ на ПП “Русенски Лом” между ДПП “Русенски Лом” и “Пролес-инженеринг”ООД.

0.1.8. Заповед № 447/04.10.2001г. на Началника на НУГ за Комисия за проверка на теренно-проучвателните работи по Плана за управление на ПП Русенски Лом.

0.1.9. Протокол от 05.10.2001 г. на Комисия съгласно Заповед на НУГ за приемане на терена на ландшафтна таксация и ограничаване на границите на Парка.

0.1.10. Протокол от 10.06.2003 г. на Експертен технико-икономически съвет при НУГ-МЗГ назначен със Заповед № 453 от 28.05.2003 г. на Началника на НУГ за приемане на План за управление на Природен парк “Русенски Лом”.

Материалите от т.0.1.3. до т.0.1.10. са приложени в СВИТЪК I: Нормативни документи, писма, становища и протоколи от работни срещи.

0.1.11. Международни конвенции, по които РБ е страна и Европейски директиви

- **Конвенция за биологичното разнообразие** – изисква да се вземат специални мерки за възстановяване на деградирани екосистеми и осигуряване възстановяването на застрашените видове, чрез разработване и прилагане на стратегии и планове за управление. Държавите членки се задължават да предотвратят интродуцирането на чуждоземни видове, които заплашват екосистемите, местообитанията или видовете.
- **Конвенция за опазване на дивата флора и фауна и природните местообитания /Бернска/** - изисква да се вземат мерки за осигуряване запазването на природните местообитания на дивите видове от флората и фауната, както и за запазването на застрашените от изчезване природни местообитания. Договарящите страни се задължават да обръщат специално

- внимание на защитата на области, които са важни за мигриращите видове, като райони за зимуване, събиране, хранене и размножаване.
- **Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици /Рамсарска/** - препоръчва отделните страни-членки да стимулират запазването на влажните зони и водолюбивите птици, като осигуряват мерки за адекватното им управление. Те трябва да компенсират всички загуби на влажни зони, като защитават или възстановяват адекватни по значение местообитания на водолюбивите птици.
  - **Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни /Бонска/** - изисква съхраняване и възстановяване на местообитанията на мигриращите видове. Държавите е необходимо да предотвратяват и отстраняват вредните влияния от дейности или пречки, затрудняващи миграцията на видовете.
  - **Директива 92/43/ЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна** - цели осигуряване разнообразието на видовете, чрез запазване на техните природни местообитания, както и възстановяване на тяхното благоприятно състояние. Директивата посочва отговорността на държавите да съхранят приоритетни природни местообитания в тяхното естествено състояние. Тези местообитания трябва да се опазват в рамките на единна екологична мрежа, като се обявяват за специални защитени територии и се изготвят и прилагат планове за тяхното управление.
  - **Директива 79/409/ЕС за опазване на дивите птици** -най-старата европейска природозащитна директива. Изисква мерки за опазване, поддържане и възстановяване на необходимите по разнообразие и площ местообитания за всички видове птици.
  - **Натура 2000 за изграждане на единна европейска екологична мрежа на Зони под специална защита.** Мрежата се състои от места, обхващащи типовете природни местообитания вписани в Приложение 1 и местообитания на видовете от Приложение 2. Мрежата трябва да гарантира поддържането и където е необходимо възстановяването на благоприятния природозащитен статус на природните местообитания и местообитанията на съответните видове в естествената им област на разпространение. Натура 2000 трябва да включва и Специални защитени зони, определени от Страните членки съгласно Директива 79/409ЕС.

Посочените конвенции и Европейски директиви са отправните точки при определянето на основните цели и мерки залегнали в настоящия План за управление.

0.2. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП “РУСЕНСКИ ЛОМ”. УЧАСТНИЦИ, ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ

0.2.1. Процесът на разработване на Плана следва изискванията на утвърдено Задание от МЗГ-НУГ.

0.2.2. Участници в колектива разработил Плана за управление:

- ланд. арх. Димитринка Берберова – ръководител на колектива, ЕТ Илия Петров, гр. София

- инж Лоренция Груева – отговорник проект, ПРОЛЕС-Инженеринг ООД, гр. София
- инж. Георги Груев –проектант, ПРОЛЕС-Инженеринг ООД, гр. София
- ланд.арх. Людмила Димитрова – проектант, ЕКО-Иновации ЕООД, гр. София
- инж. Илия Петров – проектант, ПРОЛЕС-Инженеринг ООД, гр. София
- ланд.арх. Станка Ешкенази – проектант, ЕТ Ешкенази 777, гр.София
- арх. Галина Пировска – Национален институт за паметниците на културата, гр.София
- арх. Виктор Попов – Национален институт за паметниците на културата, гр.София
- археолог Стоян Йорданов – Регионален исторически музей, гр. Русе
- ст.н.с.д-р Веска Русакова – Институт по ботаника, БАН, гр. София
- Росен Цонев – Катедра ботаника, СУ Св.Климент Охридски, гр. София
- Инж. Стоян Стоянов – РИОСВ, гр. София
- ст.н.с. д-р Мелания Гьошева – Институт по ботаника, БАН, гр. София
- ст.ас.д-р Розалина Топалова – Катедра ботаника, СУ Св.Климент Охридски, гр. София
- доц. д-р Светла Братанова – Централна лаборатория по обща екология, БАН, гр. София
- биол.д-р Петър Шуруликов – Институт по зоология, БАН, гр. София
- проф.д-р Кирил Стойнев – НИПА Пушкиarov, гр. София
- н.с. д-р Иван Стоянов – Институт по земеделие и семезнание Образцов чифлик - Русе
- доц. д-р инж. Николай Пипков – Лесотехнически университет, гр. София
- доц. д.с.н. Нино Нинов – Лесотехнически университет, гр. София
- ст.ас. Николай Коджабашев - Лесотехнически университет, гр. София
- проф. д-р Петър Петров – Геолого-географски факултет, СУ Св.Климент Охридски, гр. София
- проф.д-р Надка Игнатова - Лесотехнически университет, гр. София
- доц. д-р Стефан Мирчев - Лесотехнически университет, гр. София
- доц. д-р Динко Овчаров - Лесотехнически университет, гр. София

Консултанти:

- доц. д-р Румяна Стоилова – Институт по Социология, БАН, гр. София
- проф.д-р Тодор Кръстев - председател на ИКОМОС, България
- Алексей Жалов - изп. Зам. председател на Българска федерация по спелеология
- Грифон Даалиев - секретар на Българска федерация по спелеология
- Еберхард Унджиян-БДЗП-гр. Русе

0.2.3. Заинтересовани централни /МЗГ-НУГ, МОСВ-НСЗП, МК, МРРБ, МИ/ и местни / ДПП “Русенски Лом”, Областна администрация – гр. Русе, Общински администрации Русе, Иваново, и Ветово, РУГ- Русе, ДЛ – Русе, РИОСВ – Русе, / органи на властта, частни собственици и представители на обществеността и НПО участвали при формиране и вземане на решенията в Плана:

- Илия Симеонов – Началник на Национално управление по горите – МЗГ
- Стойчо Бялков – Директор на Дирекция “Възобновяване, устройство, охрана и защита на горите от горския фонд” – НУГ- МЗГ
- Георги Тинчев – гл. експерт, НУГ- МЗГ, гр. София

- Вяра Стефанова – н-к отдел “Агроекология”, САПАРД, МЗГ
- Милко Белберов – Директор на ПП “Русенски Лом”
- Цонка Христова – експерт в ДПП “Русенски Лом”
- Михаил Михайлов – началник отдел “Защитени територии” -НСЗП, МОСВ, гр. София
- Веселин Вулов – държавен експерт, Министерство на икономиката
- Людмила Маркова – Директор на НИПК, Министерство на културата
- Веселин Христов – гл. експерт, Министерство на регионалното развитие и благоустройството
- Румен Януаров – областен управител, областна администрация гр. Русе
- Румян Ганчев – зам.обл.управител, областна администрация гр. Русе
- Снежана Петрова – държ. експерт, областна администрация гр. Русе
- Петър Петров- ст. експерт, областна администрация гр.Русе
- Емилия Каменова – съвет по туризъм, експерт по туризъм, култура и евроинтеграция, областна администрация Русе
- Николай Ненов – директор на Регионален исторически музей Русе
- Тодор Москов – директор РИОСВ, Русе
- Петко Петков – н-к отдел КОС, РИОСВ, Русе
- Светлана Иванова – направление Контрол на ЗТ и биоразнообразие, РИОСВ, Русе
- Снежана Георгиева – гл. експерт, направление Води, РИОСВ, Русе
- Марияна Величкова – гл. експерт, направление Контрол на чистотата на въздуха, РИОСВ, Русе
- Елеонора Николова – кмет на община Русе
- Йордан Цанев- кмет на община Иваново
- Радка Данева – общинска администрация Иваново
- Нигяр Сахлим – кмет на община Цар Калоян
- Георги Георгиев – кмет на община Ветово
- Ромео Георгиев - кмет на с. Щръклево
- Ценка Атанасова - кмет на с. Нисово
- Ваня Ковачева - кмет на с.Кошов
- Станко Станев - кмет на с.Червен
- Николай Градев - кмет на с. Табачка
- Паско Христов – кмет на с. Писанец
- Йордан Томов – кмет на с. Сваленик
- Станислав Петров – Председател на Поземлена комисия Иваново
- Недко Недев - Председател на Поземлена комисия Русе
- Светослава Панайотова - Председател на Поземлена комисия Ветово
- Кенан Мортезов - Председател на Поземлена комисия Цар Калоян
- Таньо Танев– началник на РУГ Русе
- Светослав Диналов – Директор на ДЛ Русе
- Весела Петрова – ст.лесничей ДЛ Русе
- Йордан Сарилиев – Директор на ДДС”Дунав”-Русе
- Венцислав Удев – изп. Секретар на БТС
- Зорница Радонова – експерт ЦС на БТС
- Георги Тановски-председател на ТД”Приста”,Русе
- Стефан Георгиев – изп.секретар на ТД“Академик”, Русе
- Явор Асенов – Русенски клуб за пътешествие “Бяла звезда”
- Еберхард Унджиян – БДЗП-Русе
- Николай Христов – зам.председател на ЛРД

- Цвети Русинов – Лайанс клуб, с. Червен
- Тонка Анчева – директор на детска градина, общественик, с. Сваленик

собственици на земи в границите и прилежащите територии на ПП Русенски Лом

- Христо Бъчваров – арендатор, с. Нисово
- Нина и Марко Иванови – с. Нисово
- Христо Спиrow – с. Нисово
- Стоил Стоилов – с. Сваленик
- Иванка Шахънова – с. Пиргово
- Цонка Великова - с. Писанец
- Лиляна Стоянова – с. Кошов

0.2.4. Работни срещи и обществени обсъждания

В процеса на разработване на Плана са проведени следните работни срещи и обсъждания:

0.2.4.1. Работна среща за оповестяване началото на разработване на Плана на тема: "План за управление на ПП Русенски Лом" – гр. Русе, 21.03.2001 г.

0.2.4.2. Семинар на тема: "Управление на частни земеделски земи в границите на ПП Русенски Лом" – с. Иваново, 27.04.2001 г.

0.2.4.3. Семинар на тема: "Проблеми и перспективи за опазване на културно-историческото наследство при управление на защитени територии" – гр. София, 12.02.2002 г.

0.2.4.4. Обществено обсъждане на Проекта за План за управление на ПП Русенски Лом съгласно чл. 12, ал.(1); чл. 13; чл.14 от НРПУЗТ – гр. Русе, 01.10.2002 г.

Материалите по т.0.2.4. са приложени в СВИТЪК I: Нормативни документи, писма, становища, и протоколи от работни срещи

0.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕНОСТИ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП "РУСЕНСКИ ЛОМ"

0.3.1. Предназначение на Плана.

- Опазване на специфичните ландшафт и екосистеми и ценните елементи на флората и фауната.
- Решаване на комплексните задачи на опазването. Процесът на разработване на Плана се базира на задълбочено познаване на биологичното и ландшафтното разнообразие, богатството от исторически и археологически паметници със национално и световно значение, рекреационни дадености и перспективите за развитие и ползване.

1. The first part of the document is a letter from the author to the editor, dated 10/10/1998. The letter discusses the author's interest in the journal and the possibility of publishing a paper.

2. The second part of the document is a letter from the editor to the author, dated 11/10/1998. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.

3. The third part of the document is a letter from the author to the editor, dated 12/10/1998. The author responds to the editor's letter and discusses the author's plans for the paper.

4. The fourth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 1/11/1999. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.

5. The fifth part of the document is a letter from the author to the editor, dated 2/11/1999. The author responds to the editor's letter and discusses the author's plans for the paper.

6. The sixth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 3/11/1999. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.

7. The seventh part of the document is a letter from the author to the editor, dated 4/11/1999. The author responds to the editor's letter and discusses the author's plans for the paper.

8. The eighth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 5/11/1999. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.

9. The ninth part of the document is a letter from the author to the editor, dated 6/11/1999. The author responds to the editor's letter and discusses the author's plans for the paper.

10. The tenth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 7/11/1999. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.

11. The eleventh part of the document is a letter from the author to the editor, dated 8/11/1999. The author responds to the editor's letter and discusses the author's plans for the paper.

12. The twelfth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 9/11/1999. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.

13. The thirteenth part of the document is a letter from the author to the editor, dated 10/11/1999. The author responds to the editor's letter and discusses the author's plans for the paper.

14. The fourteenth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 11/11/1999. The editor responds to the author's letter and discusses the journal's policies.